

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний авіаційний університет
Факультет економіки та бізнес-адміністрування
Кафедра економіки повітряного транспорту

ЗАТВЕРДЖУЮ
Ректор

« _____ » _____ 2020 р.

Система менеджменту якості

НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА
навчальної дисципліни
«Планування і контроль на підприємстві»

Галузь знань: 05 «Соціальні та поведінкові науки»
Спеціальність: 051 «Економіка»
Освітньо-професійна програма: «Економіка підприємства (за видами економічної діяльності)»

Курс – 4 Семестр – 7

Аудиторні заняття – 68 Екзамен – 7 семестр
Самостійна робота – 82
Усього (годин/кредитів ECTS) – 150/5,0

Курсова робота – 7 семестр

Індекс НБ-6-051/16-2.1.28

Навчальну програму дисципліни «Проектний аналіз» розроблено на основі освітньої програми та навчального плану № НБ-6-051/16 підготовки здобувачів вищої освіти освітнього ступеня «Бакалавр» спеціальності 051 «Економіка» освітньо-професійної програми «Економіка підприємства (за видами економічної діяльності)» та відповідних нормативних документів.

Навчальну програму розробила:

доцент кафедри економіки

повітряного транспорту _____ /Сімкова Тетяна Олексіївна /

Навчальну програму обговорено та схвалено на засіданні випускової кафедри спеціальності 051 «Економіка» (освітньо-професійної програми «Економіка підприємства (за видами економічної діяльності)») - кафедри економіки повітряного транспорту, протокол № __ від «__» _____ 2020 р.

Завідувач кафедри _____ /Ареф'єва Олена Володимирівна/

Навчальну програму обговорено та схвалено на засіданні науково-методично-редакційної ради факультету економіки та бізнес-адміністрування, протокол № __ від «__» _____ 2020 р.

Голова НМРР _____ /Тофанчук Анатолій Тимофійович/

УЗГОДЖЕНО

Декан ФЕБА

_____ /Петровська Світлана Володимирівна/

«__» _____ 2020 р.

Рівень документа – 3б

Плановий термін між ревізіями – 1 рік

Контрольний примірник

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Навчальна програма навчальної дисципліни «Планування і контроль на підприємстві» розроблена на основі «Методичних вказівок до розроблення та оформлення навчальної та робочої навчальної програм дисциплін», введених в дію розпорядженням від 16.06.2015 р. №37/роз.

Дана навчальна дисципліна відноситься до циклу дисциплін професійної підготовки студента та є теоретичною та практичною основою сукупності знань та вмінь, що формують профіль фахівця в галузі економіки.

Метою викладання дисципліни є формування у студентів знань і практичних навичок для вирішення завдань по розкриттю економіки як науки, що вивчає теоретичні основи і практичні форми функціонування ринкових структур і механізмів взаємодії суб'єктів економічної діяльності суспільства.

Завданнями вивчення навчальної дисципліни є:

- оволодіння знаннями теоретичних та методологічних основ економіки;
- одержання знань по сутності основних понять планування діяльності підприємства;
- матеріальні та нематеріальні активи підприємства, продуктивність праці, собівартість продукції, прибуток, рентабельність та інших показників ефективності роботи підприємств;
- вивчення методичних та методологічних основ моделювання ефективності роботи підприємства в умовах ринкової економіки.

У результаті вивчення даної навчальної дисципліни студент повинен:

Знати:

- законодавчі і нормативні правові акти, що регламентують виробничо-господарську і фінансово-економічну діяльність;
- методичні, нормативні та інші керівні матеріали з економічного планування та контролю;
- стратегію і перспективи розвитку підприємства;
- стан і перспективи розвитку ринку збуту продукції, робіт (послуг);
- методи обліку та аналізу господарської діяльності підприємства;
- організацію планової роботи на підприємстві;
- організацію розроблення перспективних і річних планів виробничо-господарської діяльності підприємства;
- порядок розроблення бізнес-планів;
- систему економічних стандартів і показників підприємства;
- організацію статистичного обліку;
- методи економічного аналізу показників діяльності підприємства та його підрозділів;
- порядок визначення собівартості товарної продукції, розроблення нормативів матеріальних і трудових витрат, оптових і роздрібних цін;

- методи визначення економічної ефективності впровадження нової техніки та технології, заходів з підвищення конкурентоспроможності продукції, удосконалення організації праці і управління;
- вітчизняний і світовий досвід раціональної організації економічної діяльності підприємства в умовах ринкової економіки;
- економіку та організацію виробництва, праці та управління.

Вміти:

- поєднувати теоретичні знання і практичні навички по ефективному веденню виробництва;
- розраховувати основні економічні показники діяльності підприємств і аналізувати їх;
- знаходити шляхи використання резервів підвищення ефективності діяльності підприємства.

Навчальний матеріал дисципліни структурований за модульним принципом і складається з двох навчальних модулів, які є логічно завершеними, відносно самостійними, цілісними частинами навчальної дисципліни, засвоєння якої передбачає проведення модульної контрольної роботи з кожного модулю та аналіз результатів їх виконання.

Окремим третім модулем є курсова робота, яку студент виконує в сьомому семестрі. Курсова робота є важливою складовою закріплення та поглиблення теоретичних та практичних знань та вмінь, набутих студентом у процесі засвоєння навчального матеріалу дисципліни.

Навчальна дисципліна «Планування і контроль на підприємстві» базується на знаннях таких дисциплін, як: «Регіональна економіка», «Економіка підприємства», «Економіка та організація інноваційної діяльності», «Потенціал і розвиток підприємства» та є базою для вивчення таких дисциплін, як: «Оцінка економічної діяльності підприємства», «Обґрунтування господарських рішень і оцінювання ризиків» та інших.

2. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

2.1. Модуль №1 «Теоретичні основи планування і контролю на підприємстві»

Тема 2.1.1. Сутність планування та особливості його здійснення на підприємстві.

Планування як наука управління підприємством. Функція планування. Ціль науки планування. Процес планування на підприємстві. Методологія планування. Об'єкти планування діяльності підприємств. Предмет планування на підприємстві. Методи планування. Сутність об'єктів планування на підприємстві. Процес планування та вибір рішень.

Тема 2.1.2. Система планів підприємства.

Форми планування й види планів. Прогнозування. Стратегічне планування. Поточне планування. Оперативно-календарне планування. Планування інвестицій і проектів. Інвестиційний проект. Бізнес-план. Фактори, що впливають на вибір форми планування. Фактори, обумовлені специфікою підприємства. Фактори зовнішнього середовища. Фактори, обумовлені специфікою процесу планування. Організація планування. Прогресивне планування. Основні елементи системи планування. Механізм планування. Процес планування. Принцип єдності. Принцип участі. Принцип безперервності. Принцип гнучкості. Проблеми побудови ефективної системи планування на підприємстві.

Тема 2.1.3. Маркетингові дослідження, планування збуту і контролю продукції.

Ціль планування збуту. Основні завдання планування збуту. Маркетинг. Служба маркетингу на підприємстві. Стадії процесу маркетингу. Фактори впливу на поведінку споживача. Блок-схема дослідження ринку. План збуту продукції. Планування ціни. Алгоритм планування збуту продукції.

Тема 2.1.4. Планування виробничої програми.

Виробнича програма. План виробництва й реалізації продукції. Розділи виробничої програми. Реалізована продукція. Товарна продукція. Валова продукція. Чиста продукція. Умовно-чиста продукція. Оптимальна виробнича програма. Планування випуску продукції. Алгоритм розрахунку виробничої програми. Резерви покращення використання виробничих потужностей. Баланс виробничої потужності. Економічна оцінка проекту плану виробництва. Ефективність виробничої програми.

Тема 2.1.5. Оперативно-календарне планування і контроль.

Завдання оперативно-календарного планування на підприємстві. Календарне планування. Диспетчерське регулювання. Міжцехове планування. Внутрішньоцехове планування. Система оперативного планування виробництва. Розробка оперативних планів виробництва. Об'ємний метод. Календарний метод. Об'ємно-календарний метод. Об'ємно-динамічний метод. Види оперативного планування виробництва. Виробничий цикл. Оперативний облік і контроль діяльності підприємства. Оперативна звітність. Показники ефективності системи оперативного планування. Диспетчування. Процес диспетчування виробництва.

Тема 2.1.6. Матеріально-технічне забезпечення виробництва.

Цілі, завдання й зміст планування потреби в матеріально-технічних ресурсах. План матеріально-технічного забезпечення. Завдання плану матеріально-технічного забезпечення. Потреба в матеріально-технічних ресурсах. Етапи плану матеріально-технічного забезпечення підприємства. Визначення потреби в матеріально-технічних ресурсах. Потреба в сировині й

матеріалах. Потреба в паливі й енергії. Потреба в устаткуванні. Дослідження ринку матеріально-технічних ресурсів. Методи вивчення ринку сировини й матеріалів. Планування закупівель матеріальних ресурсів.

Тема 2.1.7. Забезпечення операційної діяльності виробничою потужністю.

Виробнича потужність підприємства. Види виробничої потужності, чинники, що її визначають. Етапи обґрунтування виробничої програми виробничою потужністю. Методика розрахунку виробничої потужності. Коефіцієнт виробничої потужності. Визначення максимально можливого випуску продукції за наявною виробничою потужністю. Алгоритм розрахунку виробничої програми. Баланс виробничої потужності.

2.2. Модуль №2 «Ресурсне забезпечення планування і контролю на підприємстві».

Тема 2.2.1. Планування персоналу і оплати праці.

Порядок планування персоналу та оплати праці. Структура й показники плану персоналу та оплати праці. Взаємозв'язок етапів розроблення плану персоналу та оплати праці. Планування продуктивності праці. Потреба в персоналі. Рівень продуктивності праці. Методи вимірювання продуктивності праці. Показники обсягу продукції і обсягу трудовитрат. Трудомісткість виробничої програми. Методи планування продуктивності праці. Чинники зростання продуктивності праці. План продуктивності праці. Планування чисельності персоналу. Бюджету робочого часу. Планування оплати праці. Фонд оплати праці. Методи розрахунків планових фондів оплати праці.

Тема 2.2.2. Виробнича інфраструктура.

Виробнича інфраструктура (ВІ) підприємства. Матеріально-технічна базу інфраструктури. Функції, які виконують елементи ВІ. Мета планування діяльності підрозділів ВІ. Планування діяльності інструментальних цехів. Виробнича програма інструментальних цехів. Виробнича програма дільниць цеху. Методика визначення планово-розрахункових цін на продукцію інструментальних цехів. Планування діяльності ремонтного виробництва. Планові показники ремонтно-механічного цеху (РМЦ). Виробнича програма для РМЦ. Планування собівартості виробництва РМЦ.

Тема 2.2.3. Планування витрат виробництва.

Цілі, завдання і зміст планування витрат. Планування витрат. Собівартість продукції. План собівартості продукції. Процедура планування витрат підприємства. Абсолютна величина витрат. Відносний рівень витрат. Фактори, що впливають на собівартість продукції. Методи калькулювання продукції. Планова калькуляція собівартості одиниці продукції. Планова (нормативна) калькуляція. Калькуляційні одиниці. Витрати на утримання й

експлуатацію устаткування. Номенклатура статей витрат на утримання й експлуатацію устаткування. Загальновиробничі витрати. Метод позамовної калькуляції. Метод попроцесної калькуляції. Методу величини покриття. Планування витрат виробничої собівартості. Склад статей витрат виробничої собівартості продукції. Планування зведеного кошторису витрат на виробництво. Методи розроблення кошторису витрат на виробництво. Кошторис витрат на утримання й експлуатацію устаткування. Розрахунок кошторису загальновиробничих витрат.

Тема 2.2.4. Фінансове планування і контроль на підприємстві.

Фінансова стратегія. Політика формування власних фінансових ресурсів. Фінансове планування. Основні завдання фінансового планування. Методи фінансового планування. Етапи фінансового планування. Мета складання фінансового плану. Операційна діяльність. Інвестиційна діяльність. Фінансова діяльність. Оперативне фінансове планування. Оперативний фінансовий план. Фінансовий результат від операційної діяльності. Стадії складання плану прибутку. Економічний (аналітичний) метод. Аналіз «витрати - обсяг - прибуток». Визначення планової величини обсягу виробництва та продажу.

Тема 2.2.5. Планування і контроль оновлення продукції.

Плани оновлення продукції, їх склад і завдання. Життєві цикли продукції. Життєві цикли товарів на ринку. Портфельна модель «Мак-Кінсі». Розробка та постановка продукції на виробництво. План оновлення продукції. Стратегічний план. Планування витрат на підготовку й освоєння виробництва нової продукції. Особливості калькулювання нових виробів. Номенклатура калькуляційних статей витрат на підготовку виробництва. Об'ємно-календарне планування підготовки виробництва нової продукції. Сітьові методи планування підготовки виробництва та освоєння нових виробів. Оптимізація сітьових графіків.

Тема 2.2.6. Організаційно-технічний розвиток.

Технічний розвиток. Фактори технічного рівня виробництва. Організаційно-економічне управління. Система планування організаційно-технічного розвитку (ОТР). План технічного й організаційного розвитку. Етапи процесу планування організаційно-технічного розвитку. Оцінка техніко-економічного рівня розвитку підприємства. Структура техніко-економічного рівня виробництва підприємства. Показники оцінки загальної економічної ефективності організаційно-технічних заходів. Організація планування ОТР підприємства. Фактори, які визначають рівень організаційного розвитку підприємства. Методи, за допомогою яких здійснюється планування ОТР підприємства.

2.2.7. Бізнес-планування.

Бізнес-план і його особливості. Бізнес-проекти. Розділи бізнес-плану. Методика розроблення бізнес-плану. Послідовність розроблення бізнес-плану. Композиція бізнес-плану для перспективної бізнес ідеї. Оцінювання середовища для бізнесу та формування власної ринкової позиції. Формування плану маркетингу. Аналіз зміни затрат на залежно від динаміки продажу прибутку. Планування виробництва продукції та його ресурсного забезпечення. Фінансові розрахунки в бізнес-плані.

2.3. Модуль №3 «Курсова робота»

У сьомому семестрі студенти виконують курсову роботу (КР), відповідно до затверджених в установленому порядку методичних рекомендацій, з метою закріплення та поглиблення теоретичних та практичних знань та вмінь, набутих студентом у процесі засвоєння навчального матеріалу дисципліни в галузі планування і контролю діяльності підприємства, які використовуються в подальшому при вивченні багатьох наступних дисциплін професійної підготовки фахівця з базовою та повною вищою освітою

Виконання КР є важливим етапом у підготовці до участі в студентських конференціях, виконання дипломної роботи майбутнього фахівця в галузі економіки.

Конкретна мета КР полягає в поглибленні теоретичних знань, набутих студентами в процесі вивчення курсу та виробленні вміння застосовувати їх у практичному вирішенні питань планування діяльності підприємств.

Курсова робота має за мету закріпити теоретичні знання з дисципліни «Планування і контроль на підприємстві», розвивати вміння студентів щодо самостійності у підбиранні та систематизації літературних джерел і матеріалів діяльності підприємств, набути практичних навичок з методики планування, контролю та оцінки діяльності підприємства.

При виконанні курсової роботи студент повинен засвідчити: оволодіння теоретичними основами фінансового-економічного аналізу; глибоке знання питання, якому присвячена курсова робота; вміння обробляти і систематизувати інформацію з використанням комп'ютерної техніки; ґрунтовне дослідження проблеми, що вивчається; вміння обґрунтувати власну думку щодо досліджуваної проблеми та шляхів виходу з кризової ситуації.

Конкретна мета кожної курсової роботи залежить від обраної теми і об'єкта дослідження.

Виконання, оформлення та захист КР здійснюється студентом в індивідуальному порядку відповідно до методичних рекомендацій.

Час, потрібний для виконання КР, – до 30 годин самостійної роботи.

3. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

3.1. Основні рекомендовані джерела

3.1.1 Анискин Ю. П. Планирование и контроллинг : учебник / Ю. П. Анискин, А. М. Павлова. — М.: Омега-Л., 2013. — 280 с.

3.1.2 Афилов Э. А. Планирование на предприятии : учеб. пособие / Афилов Э. А. — Мн. : Высш. шк., 2011. — 285 с.

3.1.3 Горемыкин В. А. Планирование на предприятии / Горемыкин В. А., Бугулов Э. Р., Богомоллов А. Ю. — М. : Информ.-издат. дом. «Филинь», 2012. — 520 с.

3.1.4 Орлов О.О. Планування діяльності промислового підприємства. Підручник / Орлов О.О. – К. : Скарби, 2010. – 336 с.

3.1.5 Планування діяльності підприємства : навч.-метод. посібник для самот. вивч. дисц. / М. А. Белов, Н. М. Євдокимова, В. Є. Москалюк та ін.; за заг. ред. В. Є. Москалюка. — К. : КНЕУ, 2011. — 252 с.

3.1.6 Планування діяльності підприємства : навч. посіб. ; за заг. ред. В. Є. Москалюка. — К. : КНЕУ, 2012. — 384 с.

3.1.7 Сергеев И. В. Оперативное финансовое планирование на предприятии / Сергеев И. В. — М. : Финансы и статистика, 2012. — 288 с.

3.1.8 Тарасюк Г.М. Бізнес-план: Розробка, обґрунтування та аналіз : навч. посіб. / Тарасюк Г.М. – К. : Каравела, 2009. – 280 с.

3.1.9 Тарасюк Г.М. Планування діяльності підприємства : навч. посіб. 3-є вид. / Г.М. Тарасюк, Л.І. Шваб. – К. : Каравела, 2010. – 352 с.

Швайка Л. А. Планування діяльності підприємства : навч. посіб. / Швайка Л. А. — Л. : Новий світ-2000, 2012. — 268 с.

3.2. Додаткові рекомендовані джерела

3.2.1 Васильков В. Г. Організація виробництва : навч. посіб / Васильков В. Г. — К. : КНЕУ, 2003. — 524 с.

3.2.2 Тарасюк Г.М. Планування діяльності підприємства. Практикум : навчальний посібник / Тарасюк Г.М. – К. : Кондор, 2004. – 266 с.

3.2.3 Тарасюк Г.М. Планова діяльність як системний процес управління підприємством : монографія / Тарасюк Г.М. – Житомир : Житомирський державний технологічний університет, 2006. – 469 с.

3.2.4 Тянь Р.Б. Планування діяльності підприємства / Тянь Р.Б. К. : МАУП, 1998. – 156 с.

(Ф 03.02 – 04)

АРКУШ РЕЄСТРАЦІЇ РЕВІЗІЇ

№ пор.	Прізвище ім'я по-батькові	Дата ревізії	Підпис	Висновок щодо адекватності

(Ф 03.02 – 03)

АРКУШ ОБЛІКУ ЗМІН

№ зміни	№ листа (сторінки)				Підпис особи, яка внесла	Дата внесення зміни	Дата введення зміни
	Зміненого	Заміненого	Нового	Анульованого			

(Ф 03.02 – 32)

УЗГОДЖЕННЯ ЗМІН

	Підпис	Ініціали, прізвище	Посада	Дата
Розробник				
Узгоджено				
Узгоджено				
Узгоджено				